

ΣΧΕΣΗ ΙΑΤΡΟΥ – ΑΣΘΕΝΟΥΣ: ΘΕΜΕΛΙΟ ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Κώστας Ρ. Σολδάτος
Ομότ. Καθηγητής Ψυχιατρικής ΕΚΠΑ
Διευθυντής Μ.Φ.Ψ.Υ. Ευγενιδείου Θεραπευτηρίου

Διάλεξη 14.10.2015
(Α' Παθολογική Κλινική ΕΚΠΑ)

Η ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΙΑΤΡΟΥ-ΑΣΘΕΝΟΥΣ

- Διαπροσωπική επαφή σε ένα ιδιαίζον επαγγελματικό πλαίσιο
- Αμφίπλευρη επικοινωνία μέσω ανατροφοδοτούμενης μετάδοσης λεκτικών και μη-λεκτικών μηνυμάτων
- Νοητικοσυναισθηματική ψυχοσυναλλαγή με προφανείς και μη- προφανείς δράσεις/αντιδράσεις αναγόμενες σε παρελθόντα βιώματα
- Η σχέση διέπεται από δεοντολογικούς κανόνες με εξατομικευμένη εφαρμογή

Η ΕΠΑΦΗ ΙΑΤΡΟΥ-ΑΣΘΕΝΟΥΣ: ΤΕΧΝΟΚΡΑΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ

- Ο ασθενής επιζητά διάγνωση και θεραπεία από τον ιατρό τον οποίο θεωρεί ως κατάλληλο εμπειρογνώμονα για τη φροντίδα της υγείας του.
- Ο ιατρός με εμπιστοσύνη στις επιστημονικές γνώσεις και δεξιότητες του, ανταποκρίνεται στο αίτημα του ασθενούς
- Ο ασθενής έχει ανάγκη επεξηγήσεων και ενημέρωσης από τον ιατρό για τις διαγνωστικές και θεραπευτικές ενέργειες σε όλη τη διάρκεια της φροντίδας του
- Επαρκής ανταπόκριση του ιατρού στην ως άνω ανάγκη του ασθενούς αποτελεί προαπαιτούμενο για την επίτευξη των στόχων του ως εμπειρογνώμονος στη φροντίδα της υγείας.

Η ΕΠΑΦΗ ΙΑΤΡΟΥ-ΑΣΘΕΝΟΥΣ: ΕΝΔΕΛΕΧΗΣ ΘΕΩΡΗΣΗ

- Ο ασθενής προσέρχεται αιτούμενος ιατρική φροντίδα για υποκειμενικά συμπτώματα/προβλήματα τα οποία συνήθως πιστεύει ότι οφείλονται σε παθολογικά αίτια
- Συχνά τα προβλήματα του ασθενούς έχουν πολλές διαστάσεις (περιβαλλοντικές, ψυχοκοινωνικές κ.α.) πέραν των αμιγώς παθολογικών
- Ενίοτε ψυχολογικά προβλήματα του ασθενούς εκδηλώνονται μέσω σωματικών συμπτωμάτων («σωματοποίηση»)
- Ο ιατρός οφείλει να είναι ενήμερος για την πολυπλοκότητα των αναφερόμενων από τον ασθενή προβλημάτων, έστω και όταν οι συνθήκες δεν του επιτρέπουν να ασχοληθεί με όλες τις διαστάσεις τους.
- Όταν ο ιατρός (στο μέτρο των δυνατοτήτων του) αντιμετωπίζει τις βιοψυχοκοινωνικές ανάγκες του ασθενούς του, επιτυγχάνει την ολοκλήρωση του έργου του κατά τρόπο αμοιβαίως ικανοποιητικό

ΑΜΦΙΠΛΕΥΡΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΙΑΤΡΟΥ-ΑΣΘΕΝΟΥΣ

- Ο ιατρός υποδέχεται τον ασθενή με ευγένεια και ανεπιτήδευτο ενδιαφέρον
- Ο ασθενής αναφέρει τα συμπτώματα του και οριοθετεί το πρόβλημα του, όπως αυτός το αντιλαμβάνεται
- Ο ιατρός ακούει με απερίσπαστη προσοχή τον ασθενή και προσπαθεί να κατανοήσει το πρόβλημα όπως το βιώνει ο ασθενής (ενσυναίσθηση)
- Ο ασθενής αισθάνεται εκτίμηση για την αυθεντική στάση του ιατρού και απαντά εύστοχα στις ερωτήσεις αποδεχόμενος με εμπιστοσύνη τις προτεινόμενες εξετάσεις
- Ο ιατρός αισθάνεται ικανοποίηση από την προς αυτόν εκτίμηση και εμπιστοσύνη του ασθενούς και προβαίνει απρόσκοπα στις περαιτέρω ενέργειες
- Ασθενής και ιατρός προχωρούν συνεργατικά στις επιβαλλόμενες θεραπευτικές διαδικασίες (θεραπευτική συμμαχία).

ΝΟΗΤΙΚΟΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΨΥΧΟΣΥΝΑΛΛΑΓΗ

ΙΑΤΡΟΥ-ΑΣΘΕΝΟΥΣ

- Οι εκατέρωθεν συμπεριφορές σχετίζονται με τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας τόσο του ασθενούς όσο και του ιατρού
- Η εκ μέρους του ιατρού ανεπιφύλακτη αποδοχή του ασθενούς είναι προϋπόθεση για την εξασφάλιση της συνεργασίας του ασθενούς
- Οι «δύσκολοι» ασθενείς (εξαρτητικοί, χειριστικοί, διεκδικητικοί, ερευνητικοί, επιθετικοί, αυτοκαταστροφικοί κ.ο.κ) προκαλούν αισθήματα απόρριψης εκ μέρους του ιατρού
- Ο ιατρός πρέπει να αναγνωρίζει ότι τυχόν αποκλίνοσες συμπεριφορές του ασθενούς σχετίζονται συνήθως με μεταφορά στο πρόσωπο των συναισθημάτων που είχε αναπτύξει προς άλλα σημαντικά πρόσωπα («μεταβίβαση») όπως ότι ισχύει και το αντίστροφο για τις δικές του συμπεριφορές («αντιμεταβίβαση»)

ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΙΑΤΡΟΥ-ΑΣΘΕΝΟΥΣ

- Σεβασμός της αξιοπρέπειας, της αυτονομίας, της ιδιωτικότητας και των δικαιωμάτων του ασθενούς
- Εφαρμογή των γνώσεων του ιατρού με γνώμονα την Ιπποκρατική αρχή 'οφελείν η μη βλάπτειν'
- Αποφυγή επηρεασμού του ιατρού από πεποιθήσεις ή ιδιότητες του ασθενούς τις οποίες απορρίπτει στη προσωπική του ζωή
- Τήρηση του ιατρικού απορρήτου και της απαραίτητης εχεμύθειας
- Αποκλεισμός εμπλοκής σε σεξουαλική σχέση με ασθενή όπως και οποιασδήποτε μορφής εκμετάλλευσης της σχέσης ιατρού – ασθενούς
- Διατήρηση της «χρυσής τομής» μεταξύ της αυστηρά επαγγελματικής στάσης χωρίς διακρίσεις μεταξύ ασθενών και του εκδήλωσης εξατομικεύμενου θερμού ενδιαφέροντος στο πλαίσιο της εκάστοτε θεραπευτικής συμμαχίας

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΙΑΤΡΟΥΣ

- Διατηρήστε την αυθεντικότητά σας με τον απαραίτητο σεβασμό των δεοντολογικών κανόνων
- Να δίνετε ιδιαίτερη προσοχή στα λεκτικά και μη- λεκτικά μηνύματα του ασθενούς (μπορεί να είναι πιο αποκαλυπτικά από την εκμαίευση απαντήσεων στις ερωτήσεις σας)
- Ελέγχετε το τι λέτε αλλά κυρίως το πώς το λέτε
- Μην εκδηλώνετε μη- λεκτικές συμπεριφορές αναντίστοιχες προς τα λεκτικά σας μηνύματα προς τον ασθενή
- Αποφύγετε τη χρήση δυσνόητης ιατρικής ορολογίας
- Βεβαιωθείτε ότι ο ασθενής σας κατανοεί (όπως και σεις αυτόν) προπαντός όμως ότι προσπαθείτε να συντονισθείτε συναισθηματικά μαζί του
- Φροντίστε να διατηρείτε τη θεραπευτική συμμαχία σε όλη τη διάρκεια της θεραπείας και μετά από την ολοκλήρωσή της.

ΚΑΤΑΛΗΚΤΗΡΙΟ ΜΗΝΥΜΑ

Η ποιότητα της εμπειρίας στη σχέση ιατρού-ασθενούς καθορίζει την αξία των συλλεγόμενων πληροφοριών κατά τη διάρκεια της διαγνωστικής διαδικασίας και προδικάζει την επιτυχία των θεραπευτικών ενεργειών

Κ.Σολδάτος: Διάλεξη 14.10.15